



## УПОВНОВАЖЕНИЙ

### Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Генеральному прокурору

Андрію КОСТІНУ

## ПОДАННЯ

### Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

До мене як Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини надійшло депутатське звернення народного депутата України та відкрите звернення директора громадської організації «Харківська правозахисна група», голови правління громадської спілки «Українська Гельсінська спілка з прав людини» в інтересах засудженого , який утримується в державній установі «Дніпровська установа виконання покарань (№ 4)», щодо порушення права останнього на належну медичну допомогу й лікування, а також невиконання ухвали Софіївського районного суду Дніпропетровської області від 26 жовтня 2023 року щодо проведення медичного обстеження засудженого.

Зокрема, у своєму відкритому зверненні правозахисник надає посилання на статтю « », розміщену на веб-сайті громадської організації «Харківська правозахисна група» (

), в якій наведено кричущі факти порушення права засудженого на медичну допомогу.

За інформацією автора статті має черепно-мозкову травму, але щодо неї не було вжито необхідних лікувально-діагностичних заходів, в медичній документації немає дати і обставин встановлення діагнозу, записів про консультації спеціалістів, рентгенологічні обстеження, необхідні у такому випадку.

Відповідно до наведеної у статті інформації, засуджений має черепно-мозкову травму, фактично ледве розмовляє, не бачить на одне око, натомість згідно з даними його медичної картки його лікують від запалення верхніх дихальних шляхів.



Стаття 49 Конституції України визначає, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена.

Водночас у статті 63 Конституції України встановлено, що засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

Частина перша статті 107 КВК України гарантує засудженим, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, право в порядку, встановленому цим Кодексом і нормативно-правовими актами Міністерства юстиції України право отримувати медичну допомогу і лікування.

Відтак право на медичну допомогу засуджених до покарання у виді позбавлення волі не може бути обмежене.

Наголошую, що ненадання належної медичної допомоги під час тримання під вартою становить порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та фактично є катуванням.

Зауважую, що Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) неодноразово у своїх рішеннях вказував на порушення статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) через неналежне надання медичної допомоги засудженим та ув'язненим особам.

Зокрема у рішенні «Солопова проти України» (Заява № 17278/18) ЄСПЛ вкотре повторив, що «належність» медичної допомоги залишається найбільш важким елементом для визначення. У цьому контексті зрозуміло, що органи влади повинні забезпечити оперативність і точність постановки діагнозу та лікування, а у випадку, коли це викликано медичним станом, - регулярність і систематичність нагляду та наявність плану терапевтичних заходів з метою ефективного лікування захворювань ув'язненої особи або запобігання їхньому ускладненню. ЄСПЛ у наведеному вище рішенні підкреслив, що медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має бути належною та відповідати тому рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення.

Однак у своєму відкритому зверненні повідомляє й про навмисне невиконання ухвали Софіївського районного суду Дніпропетровської області від 26 жовтня 2023 року щодо проведення медичного обстеження

Відтак окреслена у своєму відкритому зверненні та у статті ситуація свідчить не лише про порушення права на належну медичну допомогу, а й про можливе вчинення кримінального правопорушення щодо нього.

Між тим стан надання медичної допомоги у ввірених Філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Дніпропетровській та Донецькій областях медичних



частинах та лікувальних закладах вже не один рік викликає обурення правозахисників, а результати відвідування таких медичних закладів/установ для виконання функцій національного превентивного механізму працівниками Секретаріату Уповноваженого спільно із представниками громадської організації підтверджують факти неналежного надання медичної допомоги в них.

Іншим аспектом ситуації, окресленої у статті [ ] про засудженого [ ], є питання належної правової оцінки ситуації, за якої він отримав тілесні ушкодження, наслідками яких є його нинішній стан.

Так, автор статті « [ ] » зазначає, що засудженого [ ] побили оперативні працівники під час затримання при спробі втечі.

Між тим, у своїй статті [ ] зауважує, що [ ] – матір засудженого, стверджує, що до поміщення до місць несвободи Міністерства юстиції України її син на здоров'я не скаржився.

Відтак, автор статті повідомляє про можливе вчинення кримінального правопорушення щодо [ ] у 2020 році, наслідки якого можна й сьогодні побачити під час спілкування із засудженим.

Звертаю увагу, що ЄСПЛ неодноразово наголошував та тому, що якщо особа висуває обґрунтовану заяву про те, що він або вона зазнали поводження, яке порушує статтю 3, з боку представників держави, це положення, що розглядається разом із загальним обов'язком держави згідно зі статтею 1 Конвенції «гарантувати кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права і свободи, визначені в... [Конвенції]», непрямо вимагає проведення ефективного офіційного розслідування («Асенов та інші проти Болгарії» (Assenov and Others v. Bulgaria), 1998 p., § 102 та «Ель-Масрі проти колишньої Югославської Республіки Македонії» (El-Masri v. the former Yugoslav Republic of Macedonia) [ВП], 2012 p., § 182). Інакше загальна юридична заборона катувань і нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження і покарання, незважаючи на свою фундаментальну важливість, була б неефективною на практиці, і в деяких випадках представники держави могли б фактично безкарно зловживати правами тих, хто знаходиться під їхнім контролем («Лабіта проти Італії» (Labita v. Italy) [ВП], 2000 p., § 131).

У зв'язку із зазначеним вище ЄСПЛ підкреслює, що належне реагування органів влади при розслідуванні серйозних звинувачень у жорстокому поводженні з боку поліції чи інших подібних представників держави відповідно до стандартів статті 3 має критично важливе значення для підтримки довіри суспільства до їхнього дотримання верховенства права та запобігання будь-якій видимості змови чи толерування незаконних дій («Ляпін проти Росії» (Lyapin v. Russia), 2014 p., § 139).

На підставі наведеного, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 17, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної



Ради України з прав людини», із врахуванням статей 2, 26 Закону «Про прокуратуру»

### **ВИМАГАЮ:**

1. Розглянути подання та :

1.1. ініціювати проведення Дніпропетровською обласною прокуратурою та відповідними окружними прокуратурами перевірок діяльності медичних частин та лікувальних закладів, що належність до сфери управління Філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Дніпропетровській та Донецькій областях та знаходяться на території Дніпропетровської області, та стану надання зазначеними закладами/установами медичної допомоги засудженим та ув'язненим із залученням відповідних спеціалістів для надання відповідних висновків;

1.2. вжити заходів задля забезпечення дієвого контролю за станом додержання права на медичну допомогу й лікування засуджених і ув'язнених осіб, що утримуються в місцях несвободи Міністерства юстиції України в Дніпропетровській області;

1.3. за наявності підстав розпочати досудове розслідування за фактом неналежного надання медичної допомоги засудженому із урахуванням інформації щодо невиконання ухвалою Софіївського районного суду Дніпропетровської області;

1.4. повідомити, чи проводилося правоохоронними органами досудове розслідування за фактом побиття , прийняті у ньому процесуальні рішення.

2. Про результати розгляду подання прошу повідомити мене в установленій Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» строк.

**Уповноважений Верховної Ради  
України з прав людини**

**Дмитро ЛУБІНЕЦЬ**

Рубанова Катерина 298-70-69  
Морозов Руслан 298-70-73

